

kommer forslag til ændringer af en række af de processuelle regler, herunder om sagkyndig vurdering, omgørelse og genoptagelse.

Lovforslaget skal i øvrigt ses i sammenhæng med de samtidigt fremsatte forslag til ændring af arve-loven og ændring af retsplejeloven, konkursloven, tinglysningsloven, lov om ægteskabets retsvirkninger samt forskellige andre love. Disse to lovforslag indeholder ændringer som følge af forslaget til lov om skifte af dødsboer.

Endvidere fremsættes lovforslaget samtidig med fremsættelsen af det forslag til lov om ændring af konkursloven, der udspringer af Konkurslovsudvalgets betænkning nr. 1273/1994 om rationalisering og modernisering af konkursbehandlingen, idet det ved henvisningsbestemmelserne til konkursloven i nærværende lovforslag er forudsat, at de påtænkte lovændringer i konkursloven gennemføres.

På Skatteministeriets område er det hensigten at tilpasse reglerne om dødsboskat og boafgifter de nye regler om dødsboskifte.

De 3 lovforslag, der nu fremsættes og sammen indeholder forslag til en fuldstændig skiftereform, bygger på betænkning nr. 1270/1994 om skifte af dødsboer, der er afgivet af Justitsministeriets Skiftelovsudvalg.

2. Hovedtræk af gældende ret

Den nugældende skiftelov er fra 1874 og omhandler såvel skifte af dødsboer som skifte af fællesboer. Herudover regulerer den gældende skiftelov også skifter i forbindelse med interessentskaber, sameje ved parforhold og opløsning af foreninger og stiftelser.

Skifteretterne behandler årligt ca. 60.000 dødsboer.

En samlet fremstilling af gældende ret ville være for omfattende i denne sammenhæng. Dette afsnit tilsigter derfor alene at give en indføring i ekspeditionsgangen ved dødsboskifter samt at præsentere de eksisterende behandlingsmåder (berigtigelsesformer). Beskrivelse af gældende ret, for så vidt angår en række detailspørgsmål, er dels indeholdt i afsnittet om baggrunden for lovforslaget, dels i de specielle bemærkninger til de enkelte af lovforslagets bestemmelser.

2.1. Perioden fra dødsfaldet til boets berigtigelse

Dødsfald anmeldes af den stedlige sognepræst til skifteretten normalt 3-5 dage efter dødsfaldet. Herefter indføres dødsfaldet i skifterettens sagliste.

Gives ved dødsfaldets anmeldelse ikke oplysninger om de pårørende, lader skifteretten efter om-

stændighederne ransagning og registrering foretage på afdødes bopæl og retter henvendelse til Folkeregisteret for at få nærmere oplysninger om afdødes familieforhold. Endvidere rekvireres en kopi af afdødes seneste selvangivelse hos den kommunale skattemyndighed. Den endelige stillingtagen til boets behandlingsmåde (boets berigtigelse) kan da trække ud.

Foreligger der ikke oplysning om, at boet vil blive berigtiget af en advokat, indkalder skifteretten til et begyndelsesmøde, der søges afholdt 2 til 3 uger efter dødsfaldet. I den mellemliggende tid har begravelse eller bisættelse fundet sted, og skifteretten vil fra Centralregisteret for Testamenter have modtaget svar på, om afdøde havde oprettet testamente. Til første møde indkaldes som regel kun den eller de, der efter dødsanmeldelsen kan rettes henvendelse til, med opfordring om at medbringe oplysninger om afdødes arve- og formueforhold, et eventuelt testamente, seneste selvangivelse og bankbøger m.v.

I tiden mellem dødsfaldet og indtil boets berigtigelse anses boet som stående under offentligt skifte. Skifteretten er da enekompetent til at træffe bestemmelser vedrørende boets forhold. Reglerne i skiftelovens kapitel 2, der egentlig kun vedrører boer, der er under offentlig skiftebehandling som gældsfragælses- eller gældsvedgåelsesboer, danner i praksis rammen om de foranstaltninger, skifteretten skal foretage dels for at sikre boets aktiver, dels for at tilvejebringe oplysninger om arve- og formueforholdene.

Praksis har dog forlængst sat sig udover lovens detaljerede forskrifter om hurtig afholdelse af en begyndelsesforretning og sikring af aktiverne m.v. Under normale omstændigheder udsættes begyndelsesforretningen i medfør af skiftelovens § 13, stk. 2, til efter begravelsen. Der foretages ikke registrering, og der tages ikke skridt til sikring af afdødes aktiver inden boets berigtigelse, medmindre særlige forhold undtagelsesvis gør dette nødvendigt. Bliver skifteretten bekendt med, at der er risiko for, at arvinger eller andre vil fjerne indboeffekter eller andre aktiver, eller at der på afdødes bopæl findes større kontante beløb, smykker eller lignende, vil retten dog registrere aktiverne og tage lettere omsættelige aktiver i sin varetægt. Er der tale om dødfundne personer, indleveres nøgler, kontanter, bankbøger og lignende normalt af politiet til skifteretten. Drev afdøde en forretning eller en landbrugsejendom, kan der ligeledes være behov for udpegning af en ansvarlig leder og efter omstændighederne tillige for en hurtig registrering. Var afdøde part i gensidigt bebyrdende kontrakter, f.eks. lejekontrakter eller arbejdskontrakter med ansatte, kan skifteretten inden boets berigtigelse efter omstændighederne være nødsaget til at tage